

Jaké změny mohla přinést novela zákona o pedagogických pracovnících?

V závěrečném čtení byl v Poslanecké sněmovně zablokován vládní návrh novely zákona o pedagogických pracovnících. Kromě opatření mířícího k otevření učitelské profese pro nepedagogy, na němž nepanovala u odborné veřejnosti shoda, obsahovala novela i řadu dalších změn. Jejich přehled najdete v následujících odstavcích.

Jaké důležité změny novela obsahovala?

1 Nové pedagogické pracovníky

Mezi pedagogické pracovníky budou nově zařazeni **školský logoped** a **sociální pedagog**, jehož činnost by měla být zaměřena na poskytování poradenských služeb ve škole včetně programu primární prevence. Současní pedagogičtí pracovníci se navíc rozšiřují o **školního speciálního pedagoga** (vedle stávajícího speciálního pedagoga), který má význam pro tzv. inkluzivní (společné) vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, a o **školního psychologa** (vedle stávajícího psychologa), který má přínos v souvislosti s nárůstem školní neúspěšnosti a osobních problémů žáků. Úmyslem je větší ukotvení obou pozic a příprava podmínek pro jejich financování ze státního rozpočtu.

2 Učitel MŠ - zvýšení kvalifikační dostupnosti absolventů magisterského studijního programu učitelství pro 1. stupeň ZŠ

Absolventi magisterského programu učitelství pro 1. stupeň ZŠ získávají v současnosti odbornou kvalifikaci učitele MŠ teprve dalším vzděláním v programu CŽV vysoké školy v rozsahu nejméně 200 hodin. Povinnost doplnit si tento program se odstraňuje. Učitel MŠ bude moci získat odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřeném na přípravu učitelů MŠ **nebo na přípravu učitelů 1. stupně ZŠ.**

3 Kvalifikační dostupnost učitele 2. stupně ZŠ a SŠ

Nové ustanovení obsahuje **společné způsoby získání odborné kvalifikace** učitelů 2. stupně ZŠ a všeobecně-vzdělávacích předmětů SŠ.

4 Otevření učitelské profese lidem bez pedagogického vzdělání (možnost uznání kvalifikace ředitelem školy na dobu max. 3 let)

Novela umožňuje řediteli školy uznat absolventům (jakéhokoliv) **magisterského studijního oboru předpoklad odborné kvalifikace učitele 2. stupně ZŠ nebo učitele všeobecně-vzdělávacích předmětů SŠ za splnění na dobu nejdéle 3 let. Stejně tak bude možné uznat odbornou kvalifikaci učitele odborných předmětů, praktického vyučování nebo odborného výcviku osobě, která dosud nezískala odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost učitele, splňuje ale podmínku požadovaného stupně vzdělání a podmínku odbornosti** (získala odpovídající vzdělání a praxi v oboru).

V současné době může ředitel školy uznat předpoklad odborné kvalifikace učitele předmětu 2. stupně ZŠ či SŠ odpovídající zaměření nebo kvalifikaci například výkonnému či výtvarnému umělci, na SŠ navíc také uznávanému odborníkovi v oboru, ovšem za podmínky, že ve svém oboru praktikují a výše jejich pracovního úvazku nepřesáhne polovinu stanovené pracovní doby. Zajistit výchovu a vzdělávání osobami, které nesplňují předpoklad odborné kvalifikace je dnes umožněno pouze po nezbytně nutnou dobu a v nezbytně nutném rozsahu. Škola tak musí prokazovat, že nemůže pro výuku sehnat učitele odborně kvalifikovaného, a ve výběrovém řízení musí dát přednost zájemci s odbornou kvalifikací učitele před zájemcem nekvalifikovaným.

5 Studium pedagogiky nově jako způsob získání odborné kvalifikace učitele 2. stupně ZŠ a učitele všeobecně-vzdělávacích předmětů SŠ

Učitel 2. stupně ZŠ a učitel všeobecně-vzdělávacích předmětů SŠ může nově získat odbornou kvalifikaci také vysokoškolským vzděláním získaným studiem v (jakémkoli) akreditovaném magisterském studijním programu **a studiem pedagogiky**, které představuje vzdělání získané studiem ve vzdělávacím programu akreditovaném pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a uskutečňovaném VŠ nebo zařízením pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, v kategorii pro učitele v délce trvání nejméně 120 vyučovacích hodin. Tato cesta byla doposud možná pouze např. u učitelů odborných předmětů, praktického vyučování, odborného výcviku, nikoliv učitele 2. stupně ZŠ a učitele všeobecně-vzdělávacích předmětů SŠ (je na ministerstvu, navýší-li ve vyhlášce počet hodin studia pro tuto novou kategorii učitelů). Studium pedagogiky je tak vedle studia učitelského bakalářského studijního programu či doplňujícího pedagogického studia ("pedagogického minima") třetí cestou získání odborné kvalifikace učitele u absolventů nepedagogického magisterského studia. **Oproti "pedagogickému minimu", které může nabízet pouze VŠ v rámci programu ČŽV v rozsahu nejméně 250 hod., studium pedagogiky může nabízet i akreditované zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.**

6 Možnost uznání předpokladu kvalifikace pro studenty učitelských oborů působících ve školách (2. stupeň ZŠ/SŠ), kteří jsou absolventy bakalářského studijního programu a kteří pokračují v navazujícím magisterském studiu

Zaměstnanci, který získal vzdělání v bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd a současně je studentem magisterského studijního programu zaměřeného na přípravu učitelů všeobecně-vzdělávacích předmětů 2. stupně ZŠ nebo SŠ, který navazuje na bakalářský studijní program, **může ředitel školy písemně uznat** předpoklad odborné kvalifikace učitele 2. stupně ZŠ nebo učitele všeobecně-vzdělávacích předmětů SŠ na této škole za splněný **po dobu tohoto studia, nejdéle však na dobu 3 let ode dne zahájení tohoto studia.**

7 Asistenti pedagoga - zvýšení kvalifikačních požadavků u absolventů nepedagogických oborů, přiznání odborné kvalifikace absolventům studia psychologických věd/sociální práce, nová kategorie asistenta pedagoga

Dochází ke zvýšení požadavků na odbornou přípravu asistenta pedagoga (u absolventů nepedagogických oborů), který vykonává přímou pedagogickou činnost ve třídě, ve které se vzdělávají děti nebo žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, nebo ve škole zajišťující vzdělávání dětí a žáků formou individuální integrace. Odbornou kvalifikaci bude možné získat studiem (program CŽV) v oblasti pedagogických věd či studiem pedagogiky (nikoliv již studiem pro asistenty pedagoga v rozsahu min. 120 hod.). **Rozsah studia pedagogiky, jímž bude možné získat odbornou kvalifikaci asistenta pedagoga, bude zvýšen na úroveň studií v oblasti pedagogických věd (rozsah min. 250 h.).**

S ohledem na přechodná ustanovení nebude dotčena odborná kvalifikace asistentů pedagoga, pokud ji získali před nabytím účinnosti tohoto zákona nebo zahájili studium k jejímu získání před nabytím účinnosti tohoto zákona. Požadavky na odbornou kvalifikaci asistenta pedagoga, který vykonává přímou pedagogickou činnost spočívající v pomocných výchovných pracích se nezvyšují.

Nově se **přiznává odborná kvalifikace asistenta pedagoga absolventům studia psychologických věd nebo studia zaměřeného na sociální práci.**

Zavádí se **nová kategorie asistenta pedagoga, který vykonává přímou pedagogickou činnost při výuce uměleckého odborného předmětu** ve vzdělávacím programu v konzervatoři anebo v oboru vzdělání hudba, zpěv, tanec nebo hudebně dramatické umění vyššího odborného vzdělávání.

8 Ukotvení minimálního průměrného platu pedagogického pracovníka na 130 % průměrné mzdy v ČR a přesun příplatků

Zákonné ukotvení minimálního průměrného platu pedagogického pracovníka na 130 % průměrné mzdy v ČR (od roku 2023).

Příplatek za přímou pedagogickou činnost nad stanovený rozsah a specializační příplatek pedagogického pracovníka se současně přesouvají ze zákoníku práce do zákona o pedagogických pracovnících.

9 Adaptační období a role uvádějícího učitele

Všem začínajícím učitelům bude nově garantována doba **2 let adaptačního období, v němž bude škola (zejm. uvádějící učitel) těmto učitelům poskytovat zvýšenou podporu.** Na základě přijatého pozměňovacího návrhu došlo k **větší specifikaci adaptačního období, vymezení role uvádějícího učitele a ukotvení jeho nároku na příplatek podle pracovněprávních předpisů a na snížení přímé pedagogické činnosti v rozsahu stanoveném prováděcím právním předpisem.**

10 Zavedení pozice a specifikace činnosti třídního učitele včetně stanovení jeho nároku na příplatek přímo v zákoně o pedagogických pracovnících

Dle znění návrhu novely zákona třídní učitel vyučuje v příslušné třídě, zodpovídá za vedení příslušné pedagogické dokumentace týkající se žáka a třídy, utváření podmínek k rozvoji pozitivních sociálních vazeb mezi žáky navzájem, mezi žáky a zaměstnanci školy, spolupracuje se zákonnými zástupci a ostatními pedagogickými pracovníky a odbornými zaměstnanci školy, poskytuje žákům a zákonným zástupcům pedagogické poradenství. Jeho nárok na příplatek podle pracovněprávních předpisů je nově zakotven přímo v zákoně o ped. pracovnících.

11 Zrušení tzv. malých akreditací (vzdělávacích programů k prohlubování odborné kvalifikace)

V návrhu novely se zužuje rozsah akreditací vzdělávacích programů systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, tj. **vypouští se z režimu akreditací vzdělávací programy k prohlubování odborné kvalifikace.** Nic se nemění na tom, že další vzdělávání nadále organizuje ředitel školy, který (v plánu dalšího vzdělávání) určí způsob dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. **Pro další vzdělávání ke zvýšení kvalifikace (např. studium pro výchovné poradce nebo studium pro ředitele škol a školských zařízení) zůstává zachována dosavadní právní úprava,** tedy i podmínka udělení akreditace, a to s ohledem na zájem na zajištění vysoké odborné úrovně těchto programů.

12 Povinná akreditace všech kvalifikačních programů CŽV v systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

Všechny programy celoživotního vzdělávání uskutečňované VŠ musí být akreditovány v systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, **pokud se ve spojení s nimi získává podle zákona o ped. pracovnících odborná kvalifikace pedagogického pracovníka (tzv. kvalifikační studia)**. Konkrétní požadavky na tento druh studia, zejména minimální hodinovou dotaci, stanoví vyhláška č. 317/2005 Sb. v § 2 (studium v oblasti pedagogických věd) a § 6 (studium k rozšíření odborné kvalifikace). Cílem je odstranit stav, kdy lze ve spojení s absolvováním programu CŽV uskutečňovaného vysokou školou získat odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka i v případě, že program nebyl vysokou školou akreditován v systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, a nemusel tedy splňovat ani rámcové obsahové požadavky, ani požadavky na minimální rozsah (např. 250 hodin).